Közösségi fórum közösségi kert kialakításáról - emlékeztető

Időpont: 2026. június 8. 18-20 óra

Helyszín: 1149 Budapest, Angol u. 55-61.

Résztvevők:

Kb. 40 érdeklődő a környező házakból, közösségi kertes levelezőlistáról, a ZUG Egyesülettől és a Zuglói Waldorf-iskolától.

Önkormányzattól: Kinisch Andrea, Várnay László

Budapest Főváros XIV. Kerület Zuglói Polgármesteri Hivatal Társadalomfejlesztési Főosztály, Közösségi és Részvételi Osztály részéről: Vidák Panni, Fazekas Ella, Sain Mátyás

Rövid összefoglaló:

A fórumon kb. 40 érdeklődő vett részt. A projektet mindenki támogatta, senki nem ellenezte. Konszenzus alakult ki abban, hogy az üres telken három funkció osztozhat: 1) belül is kerítéssel leválasztott közösségi kert; 2) szintén belül leválasztott tankert a Waldorf-iskola számára; 3) nyitott, bárki számára használható közös kert pihenőfunkciókkal (esetleg kutyafuttatóval). A terület fő értéke, hogy zöld és természetközeli, az egyes funkciókat az átmeneti hasznosítás jegyében minél olcsóbb megoldásokkal érdemes kialakítani. A területen sokféle tevékenység megfér, de fontos, hogy ezek ne zavarják egymást vagy a környéken élőket. A terület éjszakára zárandó. Az érdeklődők nagyrésze tevőlegesen is szívesen részt vesz mind a kert kialakításában, mind fenntartásában.

Részletes összefoglaló:

Nagy érdeklődés: A mizuglonk.hu-n megjelenő felhívás, a helyszíni plakátok és postaládába dobott szóróanyagok, a ZUG Egyesület és a kezdeményező közösség emailjei, valamint a Waldorf-iskolával való kapcsolatfelvétel nyomán közel 40 érdeklődő vett részt a helyszínen tartott fórumon. A résztvevők alapvetően a következő érdekeltségi csoportokba tartoztak:

- közelben él, szeretné használni a területet;
- nem a közvetlen közelben él, de szeretne a közösségi kertben parcellát;
- Waldorf-tankert létrehozásához keres helyszínt.

Megnyitó: A találkozót a terület képviselője, Kinisch Andrea nyitotta meg, aki hangsúlyozta, hogy milyen fontosak a zöld fejlesztések Zuglóban, ezért nagyon támogatja a közösség kezdeményezését, és sok sikert kíván a közös gondolkodáshoz.

A fórum témái: A beszélgetés fő kérdései: mire használnád szívesen ezt a telket, milyen tevékenységeket tudsz itt elképzelni, részt vennél-e a kialakításban, fenntartásban?

A részvételi szándék jelzése: A megjelentek egy képzeletbeli vonal mentén felállva jelezték a kertben való aktív részvételi szándékuk mértékét. A résztvevők többsége aktívan részt kíván

venni, a többiek az „érdekel, és talán részt is vennék” pozíciót foglalták el. Ellenző vagy passzív megfigyelő szerepben senki nem volt.

Intézményi segítők, érdeklődők

A lakossági érdeklődők mellett a fórumon képviseltette magát a Zuglói Waldorf Iskola is, amely régóta keres tankert létrehozására alkalmas területet, és (már a fórum előtt) felmerült, hogy az Angol utca alkalmas lehet erre is.

A beszélgetést szakmailag segítette a ZUG Közösségi Kertekért Egyesület két vezetőségi tagja, akik már három kertet gondoznak a kerületben, és ők voltak az Angol utcai kert kezdeményezői is 2013-ban.

Sok különböző ötlet, hasonló célok

Bár a telek hasznosítására a közösségi kert (zöldségtermesztésre alkalmas parcellák) létrehozása a legmeghatározóbb javaslat, a közel négy és félezer négyzetméteres területen sok minden más is elférhet, ezért a fórum alapvető kérdése az volt, hogy „te mire használnád ezt a területet”.

Számos ötlet, igény hangzott el, ezek azonban markánsan besorolhatók az alábbi három funkció valamelyikébe:

Tankert

A Waldorf iskola két képviselője röviden elmesélte az intézmény terveit, igényeit. A tantervbe is beépített kertészeti munka célja, hogy a gyerekek megismerjék és átéljék az élelmiszertermelés fázisait, a magvetéstől a növények ápolásán keresztül egészen addig, hogy az asztalra kerül egy étel. Szükségesnek látják, hogy a tankert legyen elválasztva a kert többi részétől, hogy a gyerekek számára is egyértelmű legyen, meddig tart a birodalmuk. Az iskola emellett csak úgy tud jelen lenni, ha rendelkezésre áll valamilyen vécé. Ez lehet akár komposztvécé is, nyitottak bármilyen megoldásra.

Közösségi kert

Az eredeti javaslatoknak megfelelően egyértelmű igény mutatkozik egy közösségi kert létrehozására, abban a formában, ahogy azt Budapesten megszoktuk: egyénileg művelt parcellákkal, de sok közösségi élettel, találkozókkal, közösen művelet vagy fenntartott területekkel, házirenddel, szerződéssel. A közösségi kerthez tartozik szerszámtároló, komposztálók, valamiféle közösségi tér. Ahogy más közösségi kerteknél is látjuk – és a fórum résztvevői közül sokan tartoznak vagy tartoztak ilyen kertközösségekhez – fontosak a programok, nyílt napok, bemutatók. Ez jó kapcsolódási pont lehet akár az iskolai tankerttel is.

Közös kert, avagy közösségi park

A megjelentek egyetértettek abban, hogy ezt a területet, amennyiben az önkormányzat a köz rendelkezésére bocsátja, nem zárhatja le magának teljesen egy szűkebb közösség, hanem az a cél, hogy – legalább egy része – a környéken élők számára is nyitott és elérhető legyen. A kerítéssel is elválasztott tankert és közösségi kert mellett tehát a harmadik használati mód a nyitott, közös kert, vagy, ha úgy tetszik, közös park, és az abban helyet kapó pihenési funkciók. Mik lehetnek ezek? Például játszótér (de nem gyári, épített, hanem annál sokkal kreatívabb, környezetbe illeszkedőbb), kalandjátszótér, amit könnyen mozgatható elemekkel a

gyerekek rendezhetnek be, virágágyások, sziklakert, vagy akár a helyi bolgárkertészeti hagyományokat bemutató hely. A közös kert helyet adhat találkozásoknak, beszélgetéseknek, de akár szabadtéri jógának, kisebb kulturális összejöveteleknek, a tűzfalon közösségi mozizásnak. A beszélgetés vége felé felmerült, hogy a közös használatú térben lehetne egy kutyafuttató is.

A kert kapcsán felmerült szempontok

Több dolog is szóba került, ami nem a telek konkrét használati funkcióját jelenti, de mégis meghatározó abban, hogy ugyanazon cél felé haladhassunk együtt.

„Zöld identitás” – A telek hasznosításának legfőbb prioritása, hogy minél több zöld maradjon a városrészben. Ebből (is) következik, hogy a hasznosítás során a meglévő fákra (és persze azok árnyékára) értékként kell tekinteni, és alapvetően is az a cél, hogy a természet helyet találjon itt, a város szövetében is.

„Egyensúly a dzsumbujban” – Míg sokan élvezik a burjánzó természet látványát, mások esetleg rendezettebb, kezeltebb, tervezettebb zöldfelületre vágynak – meg kell találni tehát az egyensúlyt a természetesség és a parki minőség között, vagy akár a területet több zónaként lehet különböző módon kezelni, használni. Abban azonban mindenki egyetértett, hogy nem egy önkormányzati fenntartású park kialakítása a cél, hanem egy sokkal természetközelibb és közösségibb kerté.

„Nyílt, de zárt” – Az ellentmondásosnak tűnő állítás arra a leendő kihívásra utal, hogy míg a kert befogadó és nyitott a környék lakossága számára, a közösségi fenntartás csak úgy tud konfliktusmentesen megvalósulni, ha vannak szabályok (házirend), és azokat a használók hajlandók betartani, betartatni. Ehhez tartozik az is, hogy még a leendő kert nyitott részét is valószínűleg zárni kell éjszakára.

Ne legyen zavaró – Fontos, hogy a kertben zajló tevékenységek minél kevesbé zavarják egymást, illetve a szomszédos házak lakóit. Ezt részben egy házirend jól kitalált előírásaival lehet elérni (például, hogy este 10 után különösen oda kell figyelni a csendre), másrészt az egyes funkciók megfelelő elhelyezése is segíthet. A játszótér, a közösségi programok, esetleg tűzrakás tere például legyen minél távolabb a lakóházaktól.

Csináld magad? – leginkább dilemmaként merült fel, hogy a kert létrehozásában, majd annak fenntartásában mi az önkormányzat szerepe, és mi a helyi közösségé, az önkénteseké. Az alapvető infrastruktúrát – kerítés, öntözővíz biztosítása – ilyen helyzetekben az önkormányzat szokta megterveztetni és kivitelezni, és ez itt is helyénvalónak tűnik. Mivel most, az ötletgyűjtés, igényfelmérés szakaszában még nem látni pontosan, hogy mi lesz a területen, nehéz pontosabb meghatározást adni, de egyértelmű volt a jelzés, hogy a helyi közösség szívesen vesz részt a terület berendezésében és fenntartásában is, de szívesen fogadja az önkormányzat anyagi – vagy éppen anyagok biztosítása által megvalósuló – segítségét.

Mennyit érdemes erre költeni? – Kvázi az önkormányzat szempontját is behozva kérdezte az egyik résztvevő, hogy egy öt éves távlatú átmeneti hasznosításba mennyi pénzt érdemes befektetni? A résztvevők egyetértettek abban, hogy érdemes olcsó megoldásokban gondolkodni: magaságyás helyett síkágyást alakítani ki (nincs szükség mesterséges oldalfalakra), fadarálékot használni útburkolatként, de elhangzott a raklapbútorok vagy a (máshol) kivágott fák anyagából készült berendezési tárgyak alkalmazása is.

Közlekedési kérdések – A találkozón két kérés, javaslat a terület elérésével volt kapcsolatos. A bejáratnál legyenek kerékpártámaszok, segítve a messzebbről érkezőket. Ennél specifikusabb kérés, hogy az Egressy út 110. felől (hátulról) legyen közvetlen bejárat.

Mi várható a továbbiakban?

A Polgármesteri Hivatal Közösségi és Részvételi Osztályának feladata, hogy összegezze a fórumon elhangzottakat, és az igényfeltárás eredményéről tájékoztassa a döntéshozókat. Ha további javaslatok, kérdések merülnek fel, ezeket várjuk a kozossegireszvetel@zuglo.hu e-mailcímen.

Önkormányzati döntés az ügyben várhatóan valamikor nyár után, ősszel várható.